

Varde Kommune
Næsbjerg Børnehave - Kastanjehaven

Kastanjehaven

Rapporten er hentet: 23-02-2021

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INTRODUKTION	3
1.1	Læsevejledning	3
1.2	Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)	5
2	DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	6
2.1	Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	6
2.2	Pædagogisk læringsmiljø	7
2.3	Samarbejde med forældre om børns læring	8
2.4	Børn i udsatte positioner	9
2.5	Sammenhæng til børnehaveklassen	10
3	ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	11
3.1	Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)	11
3.2	Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	11
4	DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	13
4.1	Alsidig personlig udvikling	13
4.2	Social udvikling	14
4.3	Kommunikation og sprog	15
4.4	Krop, sanser og bevægelse	17
4.5	Natur, udeliv og science	18
4.6	Kultur, æstetik og fællesskab	19
5	EVALUERINGSKULTUR	21
5.1	Evalueringskultur	21
5.2	Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan	22
6	UDVIKLINGSPLANER	23

1 INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling.

Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016.

Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

1.1 Læsevejledning

I denne læreplansrapport kan der læses om dagtilbuddet pædagogisk praksis suppleret med forskellige resultatvisninger. Resultatvisningerne skal betragtes som et kvalificeret øjebliksbillede og skal altid anvendes som led i en helhedsbetragtning af dagtilbuddet.

Gennemsnitsgraf

Dagtilbuddets resultater vises på en rød/gul/grøn skala fra 0 til 5, hvor værdierne er tillagt følgende betydning:

Slet ikke	I mindre grad	I nogen grad	I høj grad	I meget høj grad
-----------	---------------	--------------	------------	------------------

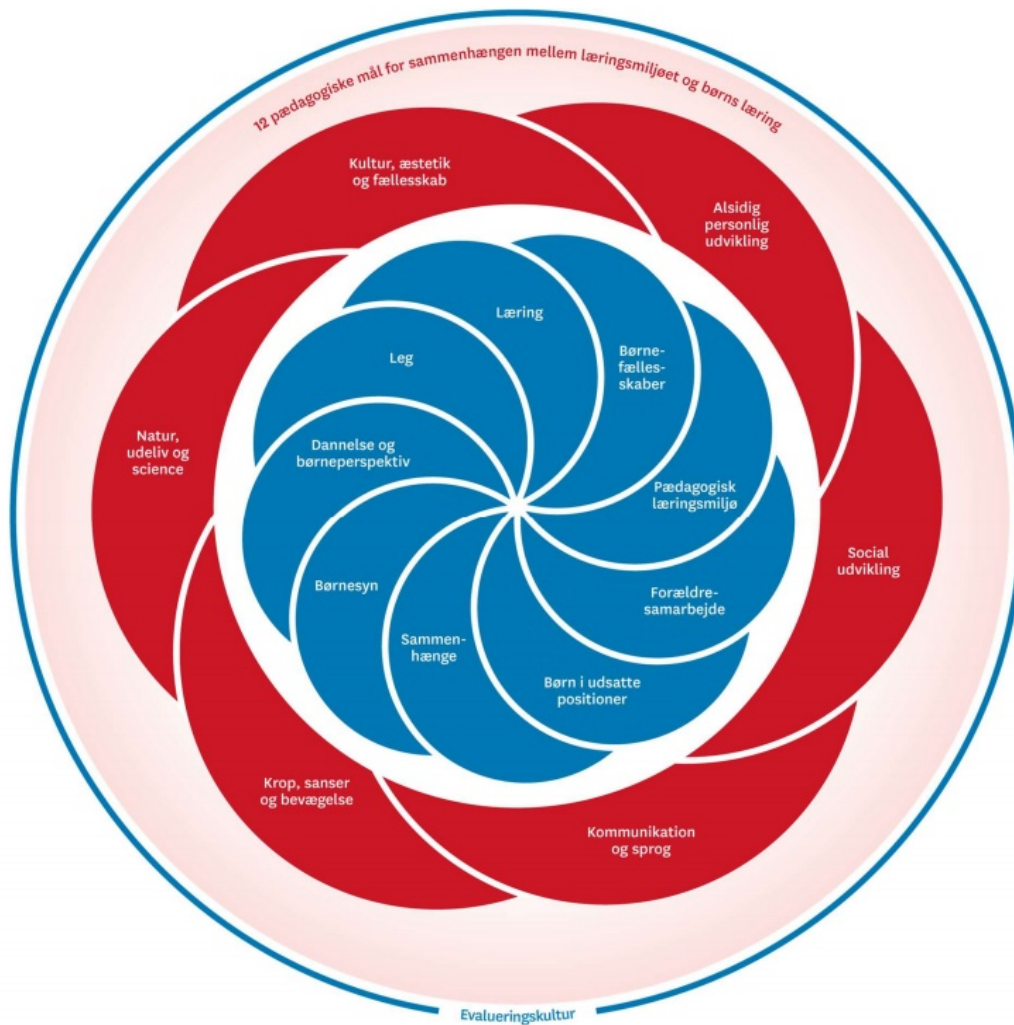
Resultater fra dagtilbuddets dialogvurderinger

Under afsnitte om læreplanstemaerne suppleres dagtilbuddets beskrivelse med en graf for fagpersonalets vurderinger af børnenes kompetencer på de enkelte læreplanstemaer. Grafen er opgjort som et simpelt gennemsnit, hvor svarerne på de enkelte spørgsmål tillægges en værdi fra 1 til 4, hvor 1 er "Kan ikke endnu" og 4 er "Kan".

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer

1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)

Kastanjehaven er en børnehave for børn i alderen 3-6 år. Den er beliggende i det velfungerende landsbysamfund, Næsbjerg. Børnehaven er fællesledet med fire andre børnehaver (Skovbrynet, Naturligvis, Tegllhuset og Agerbæk Børnhus), men fungerer i det daglige som en selvstændig enhed med en daglig leder tilknyttet. Vi har ca 65 børn og 10 fastansatte personaler. Endvidere kan vi i perioder have studerende og vikarer ansat.

Vi samarbejder med byens dagplejemødre, som jævnligt besøger Kastanjehaven og hilser på "gamle" børn og vi får mulighed for at lære kommende børn at kende. Vi arbejder kontinuerligt på et endnu tættere pædagogisk samarbejde med forældre, dagpleje, indskoling og SFO.

Kastanjehaven har til huse i et rummeligt hus med stueopdeling og gode fællesarealer. Børnene er delt op i tre basisgrupper med deres årgang, således vi gennem hele deres børnehavetid kan arbejde med de gode relationer til de børn, som de skal følges med gennem hele barndommen. Udenfor har vi en stor legeplads med masser af spændende hyggekrege og stimulerende legeredskaber. Vi har endvidere egen skov.

I Kastanjehaven arbejder vi struktureret, databaseret og vidensinformeret med udgangspunkt i de nye styrkede læreplaner, dialogprofiler samt sprogvurderingerne.

2 DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

2.1 Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer

- Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring, Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig. De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15)

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Det at være barn har en værdi i sig selv. Vi anerkender, at barnet altid er på vej et nyt sted hen i sin udvikling, og at vi har et medansvar for at forberede barnet på dette. Men vi forstår også, at barnets ret til et godt børneliv kræver en respekt for og et fokus på nuet og den virkelighed, som barnet oplever hver eneste dag. At blive set, forstået og føle sig værdsat som barn, kræver anerkendende voksne som har lyst til og mulighed for at gå i øjenhøjde med børnene for at udforske, hvad der har værdi og er på spil for det enkelte barn. Det kræver også kreative voksne, som evner at skabe gode muligheder for at barnets perspektiv bliver foldet ud og bliver brugt i organiseringen af det pædagogiske læringsmiljø omkring barnet. Og ikke mindst kræver det nærværende voksne, som forstår at det gode børneliv helt grundlæggende er betinget af trygge relationer til både voksne og andre børn, samt en overskuelig hverdag med forudsigelige rutiner. I Kastanjehaven arbejder vi derfor bl.a. systematisk med at undersøge barnets perspektiv og med at inddrage børnene i planlægningen af aktiviteter. Det gør vi fx når vi bruger det som børnene er optagede af, som udgangspunkt for valget af aktiviteter i planlagte læringsforløb, og når vi gennem dialogen med det enkelte barn inviterer det til at mærke og udtrykke sig selv. De trygge relationer og den overskuelige hverdag sikrer vi gennem opretholdelsen af faste rutiner og ved at prioritere gode overgange og kendte voksne, som følger med barnet gennem børnehavetiden.

Leg og læring hænger uløseligt sammen. Det gør de fordi barnets læring sker gennem konkrete oplevelser med kroppen og med følelserne. Børn har brug for at forholde sig sanseligt og aktivt til egen læring, og dette sker allerbedst ved at få lov til selv at undersøge, eksperimentere og lege. Det gælder uanset, om barnet skal lære sociale spilleregler, som fx at vente på tur, eller om det skal lære selv at tage støvler på, eller om det skal lære bogstavernes lyde at kende. Derfor prioriterer vi legen højt i Kastanjehaven. Ikke kun som et frirum for børnene, men også som et pædagogisk redskab til at opnå læringsmål. Det foregår fx som understøttet leg (hvor den voksne deltager og guider) eller ved at den voksne rammesætter; dvs. fx finder særlige effekter frem, som kan være med til at skabe lege med særligt indhold (se mere under 'Pædagogiske læringsmiljøer').

Vi er bevidste om, at børn ikke kun lærer af voksne, men i høj grad også lærer af hinanden. Vi er også bevidste om, at børn er forskellige og derfor heller ikke altid kan behandles ens. Men vi ved, at alle børn har brug for at føle sig som en del af et fællesskab. Derfor tilrettelægger vi en del af vores aktiviteter som arbejde i mindre grupper, hvor vi på forhånd har overvejet hvordan fællesskabet børnene imellem får de bedste muligheder, og hvor det enkelte barns måde at lære på bedre kan tilgodeses. Efterhånden som børnene i løbet af deres institutionstid bliver trygge i de mindre fællesskaber, giver vi dem muligheder for at opleve og erfare i de større fællesskaber; fx i fællesrummene med de øvrige gruppers børn.

2.2 Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23)

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det pædagogiske læringsmiljø er tilstede omkring vores børn igennem hele dagen og er et udtryk for både vores fysiske indretning af institutionen, vores struktur, vores organisering og valg af pædagogiske aktiviteter, vores pædagogiske tilgang til børnene og samarbejdet med forældrene. Alle disse faktorer udgør det grundlag, som børnene skal trives og udvikles ud fra, og derfor skal disse faktorer også i så høj grad som mulig tage udgangspunkt i børnenes behov. Børn er forskellige, men alle skal have mulighed for at indgå i fællesskaber og venskaber, der understøtter udvikling og læring. Hos os er vores mål, at alle børn gennem fantasi, leg, bevægelse og læring skal have mulighed for at udfordre sig selv og udforske deres verden. Kreative, nysgerrige og sunde børn er mere tilbøjelige til at lære, specielt når de samtidig synes, at det er sjovt. I Kastanjehaven arbejder vi kontinuerligt på at tilpasse og forbedre det pædagogiske læringsmiljø så det modsvarer børnegruppens behov. Det kan eksempelvis opleves således:

Fysisk indretning og struktur: I Kastanjehaven er alle børn tilknyttet en basisgruppe med egen stue og faste, primære voksne. Stuen er indrettet med fleksible møbler, så den nemt kan skabes plads til både uforstyrret leg i mindre grupper, og fælles aktiviteter for større børnegrupper. Valget af legetøj, materialer og udsmykning udskiftes løbende, så de modsvarer både børnenes udviklingsniveau og interesser, og samtidig understøtter arbejdet med de læringsmål, som gruppen arbejder med. Dette samme gør sig gældende for vores fællesområder og værksteder. En fast dagsrutine og tydelige værdisæt og regler, som er visuelt understøttet, giver børnene både overblik, tryghed og deraf også mulighed for fordybelse i leg og andre læringsaktiviteter.

Organisering og valg af aktiviteter: I Kastanjehaven indsamler vi løbende data om det enkelte barns udvikling og trivsel. Det sker bl.a. gennem dialogprofilerne, som vi udarbejder tre gange årligt på hvert enkelt børnehavebarn, og gennem forskellige sprogtest og vurderinger på alle børn. De data, som vi indsamler, bruger vi til at bestemme læringsmål for børnene. På den måde sikrer vi os, at vores pædagogiske indsats ligger der, hvor børnenes behov er, og hvor vi bedst supplerer forældrene.

Arbejdet henimod læringsmålene sker på flere niveauer. Først og fremmest sker det gennem tilrettelagte læringsforløb, som børnene selv er med til at bestemme indholdet i. Børnenes input i de tilrettelagte læringsforløb sker både ved at inddrage børnene i demokratiske processer undervejs i planlægningen, men også ved at give tid og rum til at følge børnenes spor, når de bliver optagede af noget. Her er fantasien, undersøgelserne, eksperimenterne og den legende tilgang rigtig meget i centrum. Foruden arbejdet med læringsmål i de tilrettelagte læringsforløb, arbejdes der løbende med læringsmål gennem hele dagen i alle de situationer, som de voksne kan planlægge; fx ved frokosten, i garderoben, på legepladsen eller ved tilbagevendende traditioner. Her er det typisk læringsmål, der omhandler barnets sprog, sociale kompetencer og selvstændighed, der er mest i spil. I alle læringssituationer bruger vi aktivt det, at børnene er forskellige og har forskellige styrker og udfordringer. Det gør vi bl.a. ved at bruge rollemodeller og ved at være tydelige i at vores anerkendelse, når børnene hjælper hinanden.

I Kastanjehaven arbejdes der således med strukturerede læringsforløb, men lige så vigtig er den frie leg, hvor børnene har mulighed for at prøve den læring af, som de har fået i de strukturerede aktiviteter. Ligeledes arbejdes der meget i vekslen mellem læring i den store årgangsgruppe og de små læringsgrupper, hvor 5-6 børn og en voksen har mulighed for at arbejde/lege koncentreret.

Vi oplever, at de rammer vi som voksne opstiller for børnene har stor indflydelse på, hvordan børnene agerer, ex opleves det, at pigerne gerne tager de mere traditionelle drengelege (som bøvlelege, hammer/søm, klatre i træer) til sig hvis de ikke har mulighed for de mere stillesiddende aktiviteter og drengene gerne leger dukkekrog/far/mor og børn hvis tumlerummet er optaget. Derfor overvejer de voksne i Kastanjehaven nøje hvilke tilbud, der er tilgængelige hvornår for at skabe et bredest muligt læringsmiljø for alle børn.

Vores pædagogiske tilgang: I Kastanjehaven er alle fastansatte personale uddannet i ICDP, som er kendetegnet ved et

stærkt fokus på betydningen af den positive og anerkendende relation mellem barn og voksen, masser af opmærksomhed, ros og opmuntring. Barnet opleves som kompetent og samarbejdsvilligt; - dvs. vi tror på, at barnet altid gør sit bedste i den givne situation. De voksne i Kastanjehaven er dermed meget bevidste om egen rolle i børnenes læringsmiljø, og deltager derfor aktivt i børnenes lege, når det vurderes betydningsfuldt i forhold til læring og udviklingspotentiale.

Et barn i udfordringer vil altid gennem en professionel tilgang modtage den støtte der er behov for, vurderet ud fra den samlede kontekst. Dette gøres ved at gå på opdagelse i barnets hverdag i daginstitutionen evt. også i samarbejde med forældrene hvor hjemmet drages ind. Dette kan fx kalde på en indsats, der styrker barnets relationskompetencer i forhold til børnefællesskabet ved at kaste fokus på barnets følelsesmæssige kompetencer, eller ved en justering i læringsmiljøet

2.3 Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25)

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Kastanjehaven opfatter og anerkender vi forældrene som vores vigtigste samarbejdspartnere, når det handler om det enkelte barns trivsel, læring og udvikling. Forældrene har det største kendskab til lige præcis deres eget barn og har særlige muligheder for at tilbyde barnet samvær og læring én til een. Som fagpersoner har vi derimod viden om børnehavebarnets generelle udvikling, trivsel og læring, og helt særlige muligheder for at tilbyde barnet erfaringer i det lidt større fællesskab. De to perspektiver er lige vigtige, - ikke kun, når barnet er udfordret og der er en særlig indsats i gang, men også i alle de helt almindelige læringssammenhænge. Derfor involverer vi også forældrene i det trivsels- og læringsarbejde, som foregår i institutionen; fx ved at orientere om barnets trivselsskema 3 gange årligt og dermed også barnets nærmeste udviklingszone og får dermed et samarbejde op omkring dette. Vi orienterer desuden løbende forældrene om det, der foregår i børnegruppen og vejleder i, hvordan læringen kan understøttes hjemme.

Det gode forældresamarbejde sker både gennem den daglige kontakt ved aflevering og afhentning, og gennem skriftlig kommunikation på Aula, - vores digitale platform. Desuden sker det gode forældresamarbejde gennem årlige arrangementer (som fx forældremøder), gennem forældregruppens engagement i bestyrelse og forældreråd og naturligvis gennem vores årlige forældresamtaler.

Et godt forældresamarbejde omhandler også fællesskabet forældrene imellem. I Kastanjehaven har vi valgt, at de tre grupper er årgangsgrupper således at forældrene fra børnehavestart kommer til at kende de børn og forældre, som vil være en del af deres barns omgangskreds gennem hele deres børnehave- og skoletid. Dermed skaber vi rammerne så tidligt som muligt for kendskab til alle gruppens forældre og dermed grobund for fremtidige legeaftaler mm. Dette fordi vi ved, at gode relationer mellem forældrene er en forudsætning for gode fællesskaber blandt børnene.

2.4 Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26)

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Alle børn kan i kortere eller længere perioder komme til at befinde sig i en udsat position. Udsatheden kan handle om mange forskellige ting; et barn kan fx have et fysisk eller kognitivt handicap, det kan være en del af en familie, som har begrænsede ressourcer eller det kan være påvirket af sygdom, død eller skilsmisse i den nærmeste familie. Uanset arten og omfanget af udsatheden, kan et barn i en udsat position have brug for en særlig pædagogisk indsats for fortsat at kunne trives, lære og udvikle sig.

I Kastanjehaven har alle børn tilknyttet en primærpædagog, som er den, der har det overordnede ansvar for, at barnets trivsel, læring og udvikling understøttes. Primærpædagogen er også forældrenes nærmeste samarbejdspartner og også den, som sørger for, at institutionens øvrige medarbejdere orienteres om et barns udsathed og de eventuelle særlige pædagogiske indsatser, som udsatheden har givet anledning til.

I Kastanjehaven informeres forældrene allerede ved barnets start i institutionen om hvilke forventninger vi har til dem og vores samarbejde, og hvad de kan forvente fra institutionen. Et barn i en udsat position vil ofte opføre sig anderledes i institutionen end det plejer, eller anderledes end sine jævnaldrende; Barnet er måske ked af det og mere indadvendt, kommer ofte i konflikt med andre børn og voksne, eller måske trækker det sig fra bestemte aktiviteter, som det har svært ved. Barnet kan også opføre sig som vanligt i institutionen, men til gengæld reagere anderledes hjemme. I alle tilfælde er det vigtigt, at primærpædagogen og forældrene får delt deres oplevelser og tanker, og at der laves en pædagogisk indsats for at få barnet i trivsel og udvikling igen.

Kastanjehaven har en inklusionspædagog ansat 2 dage om ugen og mange gange finder forældre, primærpædagog og inklusionspædagog i fællesskab selv ud af, hvad der udfordrer barnet, og hvilken indsats der skal til, for at hjælpe det. Andre gange må vi have hjælp fra andre faggrupper. I Kastanjehaven har vi et tæt samarbejde med sundhedsplejerske, psykolog, socialrådgiver og talehørerekonsulent, som vi både kan trække på i forhold til faglig sparring og til konkret hjælp.

Særlige pædagogiske indsatser kan være af forskelligt omfang. Nogle indsatser er relativt kortvarige og omhandler specifikke udfordringer; det kan fx være når et barn med sproglige vanskeligheder bliver udfordret i sine legerelationer, og for en periode får særlig sprogundervisning. Eller når et barn, som er følelsesmæssigt påvirket af en skilsmisse, pludselig ikke kan rumme at give plads til andre børn i legen, og for en tid har brug for særlig opmærksomhed fra sin yndlingsvoksen. Andre indsatser er længerevarende; det kan fx være når et barn har et handicap eller en diagnose, som kræver hjælpemidler eller en særlig pædagogisk støtte, for at kunne trives og udvikle sig i fællesskabet med andre i institutionen. Eller det kan være hvis forhold i familien gør det svært for barnet at have et stabilt fremmøde i institutionen, og derfor har brug for særlig støtte til at forblive en del af børnefællesskabet i gruppen. Den særlige pædagogiske indsats kan også handle om at indrette grupperummet på en måde, som giver barnet i en udsat position bedre forudsætninger for at deltage i fællesskabet. Eller at tilrettelægge aktiviteter i mindre grupper, som barnet føler sig trykket i.

I Kastanjehaven udarbejdes trivselsskemaer tre gange årligt og hvis et barn her kategoriseres i særlig udsat position udarbejdes en udviklingsplan, som både forældre og pædagoger sammen arbejder ud fra for hurtigst muligt at få barnet tilbage i trivsel

2.5 Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27).

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Kastanjehaven arbejder vi for, at kommende børn har kendskab til børnehaven og dets personale inden deres opstart. Dette sker oftest ved, at byens dagplejere benytter børnehavens legeplads jævnligt og den primær pædagog, som skal modtage barnet, taler og leger med barnet der. Primær pædagog besøger dagplejeren i eget hjem sammen med forældrene, således vi får den allerbedste overlevering af det hele barn. Vi opfordrer til rolig opstart i børnehaven hvis muligt og inviterer gerne en forælder med i børnehaven så længe barnet har behov for det.

Det sidste år barnet går i Kastanjehaven kaldes de ugler og der arbejdes med sammenhæng til skolen. Den nye 0-klasse besøger Kastanjehaven i løbet af efteråret og "gamle" og nye ugler genser hinanden og der kan fortælles historier om skolelivet. Her møder uglerne for første gang deres kommende indskolingslærer og en pædagog fra SFO. Gennem det sidste år i børnehaven har førskolegruppen mulighed for at besøge skole/SFO, således børnene er bekendt med området inden de starter i skole. Skole- og SFO personale besøger desuden Kastanjehaven flere gange inden skolestart for at lære børnene at kende, dette intensiveres op mod sommerferien lige inden skolestart. I løbet af foråret er der ligeledes en dag, hvor de voksne i børnehaven følger børnene op på skolen. Børnene er derefter selv i skole og har også eftermiddagen i SFO. Denne dag henter forældrene deres børn i SFO.

I uglegruppen tilrettelægges læringsmiljøet stort set på samme måde, som de tidligere år i dagtilbuddet - dog vægtes børnenes erfaringsdannelse i demokratiske processer typisk højere for at understøtte børnenes oplevelse af ansvar for eget liv og læring. Endvidere arbejdes der koncentreret med "Lege-øen", et koncept, som skolen viderefører således børnene oplever sammenhæng i læringsmiljøet.

I løbet af efteråret afholdes der førskolesamtaler med forældrene på baggrund af dialogprofilerne samt 5-års sprogvurderinger. Profilerne drøftes ved forældresamtaler, hvor der også kan aftales individuelle mål for enkelte børn, som har brug for lidt hjælp til at blive helt klar til skolen. Særlige pædagogiske indsatser omkring børn i udsatte positioner overleveres særskilt, og ofte inviteres skole og evt. SFO med til samarbejds møderne omkring barnet allerede med fra starten af førskoleåret. På den måde sikrer vi både overlevering af vigtig viden og trygheden for forældrene. Desuden overleveres den samlede førskolegruppes profil til skole og SFO umiddelbart op til skolestart.

3 ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

3.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan.

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn samt evt. hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?

Næsbjerg er en mellemstor landsby med de traditionelle kulturelle tilbud, gymnastik, fodbold, svømning, spejder mm og vores oplevelse er, at de fleste børn i løbet af deres børnehavetid stifter bekendtskab med nogle af disse tilbud. I Kastanjehaven inddrager vi først og fremmest lokalsamfundet gennem vores tante/onkel-ordning, hvor ca. 10 af byens ældre på frivillig basis 1 gang om måneden besøger børnehaven og får nogle gode snakke med børnene. Der bliver læst bøger, lavet kreative ting, spillet spil og det giver god mulighed for at der på tværs af generationer opstår fællesskab.

Kastanjehavens børn møder dog også andre dele af lokalsamfundet. Det sker til dels gennem de årligt tilbagevendende traditioner som fx kirkebesøget til jul og Luciadag på plejehjemmet. Traditionerne har både til formål at give børnene oplevelsen af at være en del af større fællesskaber, at formidle lokalkultur og at etablere generationsmøder. Foruden de tilbagevendende traditioner inddrages lokalsamfundet i børnenes læringsmiljøer, når børnene i forbindelse med de tilrettelagte læringsforløb fx kan besøge en lokal bondegård, genbrugspladsen eller den lokale brugsforening.

3.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30).

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Kastanjehaven skal være et rart sted at komme og et rart sted at være. Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø omhandler børnenes oplevelse af og indflydelse på de omgivelser, som de bevæger sig i i børnehaven.

I Kastanjehaven arbejder vi kontinuerligt på at tilpasse børnemiljøet til de behov, som vi ser blandt børnene. Det betyder, at børnemiljøet er dynamisk og ændrer sig i takt med fx aktuelle læringsforløb, årstiden, aldersgruppen eller særlige interesser blandt børnene. Derfor vil legetøjet, møblernes placering og udsmykningen også løbende skiftes ud/ændres, så det matcher det, der rører sig i børnegruppen.

Vores hus er indrettet sådan, at alle børn har et fysisk tilhørssted, - et grupperum - og at alle børn har adgang til en række fællesarealer. Især i grupperummet vil vi gerne give børnene en oplevelse af tryghed og overskuelighed, og derfor indretter vi med fokus på orden, lyddæmpning og mindre kroge, hvori børn og voksne kan fordybe sig i legen og

fantasien. Især for nye børnehavebørn har det positiv og tryghedsskabende effekt at have et grupperum. Udsmykningen på væggene signalerer barnets tilhørsforhold i gruppen eller gode fælles oplevelser, som understøtter fællesskabet blandt børnene. En del af udsmykningen anviser også den adfærd, som vi gerne vil se; fx hvordan man er en god kammerat eller hvordan tingene skal lægges på plads efter brug.

Det samme gør sig gældende på vores fællesarealer. Vi indretter fællesarealerne med øje for, at børnene både har brug for at være fysisk aktive, kreative og i mindre grupper. Derfor har vi indrettet fællesarealer med mulighed for vildere lege i motorikrum, afskærmninger med mulighed for fordybelse og andre steder adgang til sakse, papir, lim farver, perler mm. hvor børnenes mere kreative side kan udfoldes.

I hverdagen værner vi om de fysiske rammer ved at have opmærksomhed på at børnene lærer at passe på vores fælles ting, holde orden, gå på gangen og bruge stillestemme. Og vi hjælper dem til fordybelse ved at skærme og/eller afgrænse legen fysisk.

Børnenes stemme i forhold til indretningen af børnemiljøet kommer i spil på forskellige måder afhængigt af børnenes udviklingsniveau. Børnene inddrages fx ved at de voksne undersøger børnenes oplevelser af børnemiljøet og deres ønsker til indretning, indkøb af materialer, legetøj mm.

3.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Næsbjerg Børnehave - Kastanjehaven's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad lykkedes det os at skabe et sundt og udviklende børnemiljø indenfor disse tre områder (med inddragelse af børneperspektivet)?

3.2.1.1 Næsbjerg Børnehave - Kastanjehaven's vurdering

Næsbjerg Børnehave - Kastanjehaven har endnu ikke foretaget en vurdering af ovenstående spørgsmål.

4 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

4.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, trykthed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

"Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse." Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Arbejdet med at understøtte barnets alsidige personlige udvikling indebærer ikke kun at barnet gives mulighed for at udvikle en stærk og positiv selvopfattelse. Det fordrer også, at vi har et fagligt fokus på at give barnet muligheder for at opnå engagement, gåpåmod, livsduelighed og kompetencer til deltagelse i de fællesskaber, som det indgår i. Vi kalder det barnets dannelse.

I Kastanjehaven arbejder vi bl.a. med børnenes engagement gennem opbygningen af positive og betydningsfulde relationer, og gennem inddragelse i beslutninger, der vedrører barnet og dets hverdag. Vores børn skal kunne mærke, at de hver især er vigtige for nogle andre, og at deres stemme og oplevelser har betydning. Idet der i børnehaverne i dag er mange børn og få voksne, så er det desto endnu mere vigtigt, at de voksne møder barnet anerkendende og med oprigtig omsorg og nysgerrighed på dets oplevelser, virkelighedsopfattelse og selvforståelse. Vi voksne skal hjælpe børnene til at kunne lade sig inspirere, forundre og forfølge det, som barnet er optaget af, så det får gåpåmod og lærer at se sig selv som et lærende individ med masser af muligheder for at være aktiv medskaber af sit eget liv. Derfor er

arbejder vi i Kastanjehaven fx meget bevidst med at italesætte og understøtte barnets gode valg og at synliggøre barnets egen udvikling. Det sker fx når vi evaluerer læringsforløb sammen med børnene, og tydeliggør den udvikling, som både det enkelte barn og gruppen gennemgår.

At opnå livsduelighed – at kunne håndtere livet og alle dets glæder og udfordringer – fordrer først og fremmest, at barnet lærer sig selv godt at kende og udvikler selvstændighed og robusthed. Derfor lader vi så vidt muligt barnet klare de opgaver på egen hånd, som det kan, og derfor stiller vi krav til børnene, som vi ved, at de kan opleve succes ved at indfri. Robusthed handler bl.a. om at kunne håndtere modgang og konflikter, og derfor prioriterer vi også at arbejde med ihærdighed, og anerkende det tydeligt, når barnet lykkes med noget, som det har øvet sig på.

At opnå livsduelighed kræver også, at barnet lærer at begå sig i forpligtende fællesskaber med andre mennesker – også mennesker, som er anderledes end det selv. Forskning viser nemlig, at jo bedre børn lærer at klare sig i fællesskaber præget af diversitet og forskellighed, jo bedre muligheder får børnene for at opnå alsidige kompetencer, og jo bedre lykkes de senere i både uddannelse og arbejdsliv.

At understøtte børnenes evne til at klare sig godt i fællesskaber præget af forskellighed kræver, at vi bl.a. arbejder med at understøtte børnenes naturlige åbenhed overfor det ukendte, samtidig med, at vi lærer dem at praktisere de kulturelle normer og værdier, som vores samfund og institution bygger på. Vores børn skal opleve tillid, empati og gensidig respekt i mødet med andre mennesker for på den måde selv kunne udvise det samme. Derfor går vi foran i forhold til at anerkende forskellighed og understøtte den livsanskuelse, hvor det at vi som mennesker besidder forskellige egenskaber, historier, sprog og traditioner anerkendes som styrker ind i vores fællesskab.

4.2 Social udvikling

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktivi-teter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Vores målsætning "Alle skal være en del af fællesskabet" afspejler forståelsen af, at barnets oplevelse af at høre til, og at have noget sammen med nogen, er en vigtig forudsætning for at kunne trives og for at kunne udvikle sig. Men at

kunne opnå relationer til andre og at kunne indgå i fællesskaber kommer ikke bare af sig selv, - det kræver først og fremmest, at barnet har udviklet empati, dvs evnen til at mærke egne følelser og kunne sætte sig i andres sted. Det kræver ligeledes, at barnet har adgang til fællesskaber, hvor det har reel mulighed for at øve sig og blive god til samspil med andre.

Kastanjehavens børn udvikler egne empathiske evner i mødet med empathiske voksne, - fagpersonale såvel som forældre – og i mødet med andre empathiske børn. Vores tilgang er indfølelse, beskrivende, anerkendende og handlingsanvisende; dvs. vi hjælper barnet med at identificere de følelser, som det oplever i løbet af dagen og vi giver følelsen navn; dvs vi hjælper til at skabe et fælles sprog om det, som barnet mærker inde i kroppen. Og så hjælper vi barnet med at rumme følelsen og agere passende på den med respekt for andre.

At være anerkendende handler om at give følelser legitimitet uden at gøre barnet forkert, selvom dets adfærd måske ikke er hensigtsmæssig. Derfor vil man i Kastanjehaven kunne høre os sige ting som: "Jeg kan se, at du bliver vred på Jesper når han ikke vil give dig bilen, og det kan jeg godt forstå. Men jeg vil gerne have, at du ikke slår på Jesper, når du bliver vred, for det gør ondt på ham, - prøv at se, hvor ked af det, han er blevet. Hvordan tror du, at vi kan hjælpe ham?". Barnets sociale kompetencer udvikles i fællesskab med andre mennesker. For børn foregår størstedelen af udviklingen gennem legen, som er den vigtigste del af børnenes fællesskaber. Som voksne har vi derfor en vigtig opgave i at sørge for, at alle børn har adgang og deltagelsesmuligheder i legefællesskaber i institutionen. Det kan fx ske ved at stille legematerialer til rådighed, som indbyder til fælleslege. Det kan også handle om at synliggøre det enkelte barns gode bidrag til legen. Eller det kan handle om at lære børnene hvordan de skal forhandle i leg og i konflikter.

4.3 Kommunikation og sprog

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

I Kastanjehaven er børnegruppen bl.a. kendetegnet ved repræsentationen af flere forskellige nationaliteter samt for nogle børn en vis portion vestjysk dialægt. Vi hylder begge disse kendetegn som positive udtryk for social diversitet,

men de tydeliggør behovet for at vi arbejder fokuseret med børnenes sproglige udvikling hver eneste dag.

Børn lærer primært gennem leg og altid i fællesskab med andre og dette gælder også ift. sprogtilegnelse. Derfor er det en stor del af den pædagogiske opgave i Kastanjehaven at tilrettelægge leg og aktiviteter, som udfordrer barnet i forhold til at lære nye ord og bruge sproget aktivt. Og som også tager højde for, at nogle børn starter i daginstitution helt uden forudgående danskundskaber. Dette gør vi bl.a. ved at:

- gå foran barnet og være en tydelig sproglig rollemodel. Dvs. vi inviterer til dialog og anvender de understøttende sprogstrategier (taler tydeligt, spørger uddybende, justerer i forhold til barnets sproglige niveau osv)
- tilrettelægge leg og aktiviteter som sikrer deltagelse på tværs af sproglige niveauer (fx fælleslege, sanglege, rim og remser, spil osv)
- skabe muligheder for fordybelse i legen og dialog blandt få børn (fx ved at skabe mindre legekroge med tydeligt legemiljø – dukkekrog/biltæppe)
- støtte sprogfattige børn i deres udtryk, fx ved at sætte ord på intentioner, handlinger og oplevelser i samværet med andre børn og voksne.
- arbejde målrettet med fokusord (disse deles med forældrene og er bestemte ord, som relaterer sig til det tema, som der arbejdes med i gruppen)
- arbejde målrettet med literacy, hvor vi præsenterer børnene for symboler, bogstaver og tal og understøtter det enkelte barns lyst til leg med bogstaver og 'legeskrivning' og matematik.
- stille relevante bøger til rådighed for børnegruppen og prioritere dialogisk højtlesning. Løbende får vi udskiftet bøger i børnehavebiblioteket og laver selv boghæfter til dialogisk læsning.
- give børnene adgang til både papir og skriveredskaber, lave 'papirbøger' som der kan skrives i og ordkort, som der kan skrives efter (fx med fokusord eller børnenes navne på)

Oplever vi børn med særlige sproglige udfordringer, fx udtalevanskeligheder, henviser og samarbejder vi altid med den kommunale tale-høre-konsulent. Denne kommer ugentligt i Solsikken og varetager sprogundervisning for børn med særlige sproglige udfordringer.

Kastanjehaven/dagtilbuddet Øst har en sprogansvarlig pædagog ansat, som har særlig uddannelse i børns sprogtilegnelse. Denne sparrer med det øvrige personale for at vi hele tiden kan give den bedst mulige sprogstimulation til ALLE børn. Endvidere hjælper denne med at udarbejde handleplaner ved behov.

I Kastanjehaven sprogvurderes alle børn før det fylder 3,4 og igen når det er fyldt 5 år. Har barnet særlige sproglige udfordringer sprogvurderes det yderligere i forbindelse med eventuelle sproglige indsatser.

4.4 Krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

Barnet lærer først og fremmest gennem kroppen og sanserne; Man kan måske sige, at barnet ER i kroppen. Det betyder, at vi i Kastanjehaven må tage højde for dette både når vi arbejder med børnenes trivsel og deres læring og udvikling.

Når barnet får mulighed for at bruge kroppen, så får det de bedste muligheder for at mærke og erfare verden ved hjælp af alle sanserne; både de motoriske grundsanser og også syns, høre, føle og smags-sansen. Jo flere sanser barnet får mulighed for at bruge, jo mere nuanceret et billede får det af omverdenen og jo lettere får barnet ved at forstå sammenhængene mellem forskellige elementer.

Jo mere barnet får lov at bruge kroppen, jo bedre bliver barnets generelle udvikling også. I dag ved vi fx at barnets sproglige udvikling i høj grad hænger sammen med dets motoriske udvikling, og at børn, som får mulighed for at udvikle en stærk grundmotorik og som bruger kroppen i løbet af dagen tilegner sig og lagrer ny viden bedre.

Børn, som er motorisk velfunderede, er også mere tilbøjelige til at deltage i flere forskellige lege og får derved bedre forudsætninger for samvær med flere forskellige børn og adgang til flere fællesskaber.

Børn, som får lov til at bruge kroppen, lærer både den og sig selv bedre at kende, tør kaste sig ud i mere og får derved også mulighed for at opleve flere succeser end børn, som ikke tilbydes samme bevægelsesmæssige udfoldelsesmuligheder. Børn, som er i god fysisk trivsel får desuden gode forudsætninger for et voksenliv i fysisk trivsel.

Det betyder, at vi i Kastanjehaven er opmærksomme på at tilbyde børnene forskellige muligheder for at bruge kroppen og sanserne i løbet af dagen – både i leg og i mere strukturerede læringssituationer. Det gør vi fx ved at:

- Indrette læringsmiljøet og tilrettelægge aktiviteter, som indbyder til forskellige sensoriske oplevelser (fx have sandkasse, motorikmiljø og hængekøje, tilbyde leg med vand, mudder og modellervoks, bruge forskellige former for lyd og musik, bage osv)
- Indrette rum og tilrettelægge aktiviteter, som giver børnene lyst til og mulighed for at bruge og udfordre kroppen aktivt (fx motorikrummet, tumlerummet og legepladsen, men også ved fx at prioritere bevægelseslege i samlingen og i tilrettelagte læringsforløb)
- Indrette rum og tilrettelægge aktiviteter, som giver børnene lyst til og mulighed for at give kroppen ro (fx i stillerum,

mindre legekrege, i forskellige aktiviteter ved bordet og ved børnemassage)

- Tilrettelægge læringsforløb og aktiviteter, som giver børnene en grundforståelse for kroppens behov og funktioner (fx ved at arbejde med forskellige sundhedsaspekter fx motion, sund/usund mad, miljø osv)
- Understøtte børnenes lyst til bevægelse ved selv aktivt at deltage i fysiske aktiviteter og leg, både inde og ude. Vi går dermed ved siden af, bagved og foran og viser vejen til et aktivt liv i trivsel.

I Kastanjehaven har vi uddannet en motorikvejleder, som kan screene børn samt udarbejde handleplaner og en motorikassistent, som sammen med vejlederen laver forløb med enkelte børn eller børnegrupper, hvis der er behov for dette. I Kastanjehaven samarbejder vi desuden med Varde kommunes fysioterapeuter.

4.5 Natur, udeliv og science

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemetoder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

I Kastanjehaven er vi heldige at have rigtig gode udearealer med kuperet terræn med forskelligt underlag, klatretræer, jordbakke, skov mm. Legepladsen indbyder til leg med naturmaterialer og giver fantastiske muligheder for positive sanseoplevelser og brug af fantasien. Foruden gynger, mooncars og klatrestativer, som især giver børnene gode muligheder for at udfordre sig selv motorisk, så er legepladsen også indrettet, så den giver gode muligheder for sanseoplevelser med fx sand, jord, mudder og vand.

Fordi legepladsen er så stor og rigt beplantet med store træer hele vejen rundt er den også et oplagt sted at arbejde med børnenes naturforståelse, forståelse for sammenhænge og med begreber som bæredygtighed. Her er det nemt at følge årstiderne og deres indvirkning på naturen, og her er det oplagt at arbejde med små forsøg. Ikke langt fra Kastanjehaven har vi både skov og å, som vi indimellem benytter os af, men som udgangspunkt rummer institutionen i sig selv rigtig gode muligheder for at arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science.

Mødet med naturen og naturens fænomener giver særligt oplagte muligheder for at være nysgerrig på og undersøge matematiske begreber som fx talforståelse, vægt/massefylde og størrelsesforhold. Børn og voksne kan fx være

nysgerrige på at finde ud af hvor meget regn, der egentlig falder, hvor meget et kilo visne blade egentlig fylder eller hvor højt et træ egentlig kan blive.

I Kastanjehaven deltager vi hvert år i "forskningens døgn", som vi dog har omdømt til forskningens uge for at have mere tid til at fordybe os i de eksperimenter, som vi afprøver. Gruppernes alder har indflydelse på, hvordan der kan eksperimenteres, men det vil som oftest være noget med vægt og massefylde, is/vand, styrke mm. De ældste børn deltager hvert år i et arrangement med de andre førskolebørn i Øst hvor fokus er science. Her laves forskellige forsøg af kortere og længere varighed, nogle afsluttes på dagen mens andre kommer med tilbage til Kastanjehaven så der kan forskes videre.

4.6 Kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

I Kastanjehaven arbejdes der ud fra et dannelsesprincip, der har til hensigt at sikre, at alle børn præsenteres overfor grundlæggende demokratiske værdier og får mulighed for at opnå kompetencer til at navigere i de sociale og kulturelle fællesskaber, som barnet er og bliver en del af i løbet af den tid, det går i børnehave og senere skole, ja resten af livet. En del af dette arbejde sker konkret ved at give børnene muligheder for at deltage i traditioner, som typisk går på tværs af generationer, - en anden del handler om at være tydelige formidlere af de grundlæggende værdier og normer, som vores dagligdag og omgang med hinanden bygger på.

I Kastanjehaven opretholder vi derfor en række tilbagevendende traditioner som fx jul, fastelavn og sommerfest, da disse kulturelle markører er med til at sætte rammerne for fælles oplevelser med det omkringliggende samfund. Hvordan der arbejdes med de tilbagevendende traditioner fra år til år er afhængigt af både børnegruppens sammensætning, de tilstedeværende pædagogiske ressourcer og de temaer, som der løbende arbejdes med.

I dagligdagen er de voksne opmærksomme på at være tydelige rollemodeller i forhold til de værdier og den kultur og adfærd, som vi ønsker at give børnene. Kulturen bygger på grundlæggende demokratiske værdier som åbenhed, anerkendelse, tillid og respekt. Målet er, at Kastanjehavens børn skal kunne praktisere et anerkendende og inkluderende livssyn og skal opnå både mod og lyst til at gøre deres stemme gældende i de demokratiske sammenhænge, som de har mulighed for.

Foruden det pædagogiske arbejde med børnenes dannelsesproces i forhold til at navigere i forskellige sociale og kulturelle sammenhænge, handler læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab også om at understøtte børnenes glæde ved æstetiske oplevelser og egen skabende praksis. I Kastanjehaven sker dette selvfølgelig i hverdagen, hver eneste gang et barn anerkendes for sin gode fantasi eller tegningen, som det har gjort sig umage med. Men det foregår mere målrettet igennem valget af de aktiviteter, som børn og voksne arbejder med i de strukturerede læreplansforløb. Det sker fx når børnene i et læringsforløb ser film eller teater, som relaterer til emnet, som de arbejder med. Når de besøger biblioteket eller et museum for at få mere viden. Når de tegner, maler eller fotograferer deres oplevelser undervejs i et forløb. Eller når de med hjælp fra voksne skriver et teaterstykke og synger og danser deres eget personlige budskab ud. Jo ældre børnene er, jo mere medbestemmelse har de i valget af aktiviteter.

5 EVALUERINGSKULTUR

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Hermed forstås, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Hvad siger loven?

- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.
- Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Evalueringen skal offentliggøres.
- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Dagtilbudslovens § 9, stk. 2 og 3.

5.1 Evalueringskultur

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø? Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I Kastanjehaven evalueres det pædagogiske arbejde på flere niveauer:

Arbejdet med det enkelte barn og den enkelte børnegruppes læring evalueres løbende ved hjælp af fx dialogprofileringer, børneinterviews samt indsamling af før/efterviden ift pædagogiske forløb. Dialogprofiler udfyldes min. 2 gange årligt og oftere ved behov (fx før forældresamtaler). Resultatet af dialogvurderingerne sammenholdes med personalets og evt. forældrenes iagttagelser af børnene og anvendes herefter som evaluering på effekten af det strukturerede pædagogiske arbejde og som udgangspunkt for fastlæggelsen af nye mål for det næste læringsforløb. I tilrettelæggelsen af læringsforløb anvendes et skema, som har udgangspunkt i SMTTE-model (Varde kommunes FITH) og som sikrer at planlægningsprocessen indeholder pædagogiske overvejelser om bl.a. forældresamarbejde, deltagelsesmuligheder for børn i udsatte positioner, brug af digitale redskaber, demokratiske processer osv. Både evalueringen, samt formuleringen af nye pædagogiske overvejelser, mål og handleplaner sker skriftligt bruges af personalet løbende. Undervejs i hvert læringsforløb evaluerer og personalet valg af aktiviteter, gruppeopdeling og egen pædagogisk tilgang løbende (læringsmiljø) og justerer ved behov. Dette sker på de individuelle refleksionsskemaer. Ved afslutning af hvert læreplansforløb afholdes fælles refleksionsmøder, hvor medarbejderne evaluerer på egen og samlet praksis med kolleger.

Tilbagevendende traditioner evalueres løbende på de månedlige personalemøder.

Læringsmål for rutinesituationer formuleres og evalueres ligeledes på personalemøder. Der er pt. formuleret fælles læringsmål for garderobesituationen samt det fysiske læringsmiljø.

5.2 Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Den pædagogiske læreplan vil blive evalueret løbende på de månedlige personalemøder og her vil læringsmålene for rutinesituationer blive justeret og 1 gang årligt på pædagogisk dag vil læreplanen være i fokus.

Pædagogerne holder månedlige stuemøder og her vil læringsmiljøet i gruppen blive evalueret.

6 UDVIKLINGSPLANER

Det fysiske læringsmiljø	
Sammenhæng	
Mål	
Tegn	
Tiltag	
Evaluerings	
Hvem gør hvad	

læring i garderoben	
Sammenhæng	
Mål	
Tegn	
Tiltag	
Evalueri	
Hvem gør hvad	Dagligt. Vi følger vedhæftede skema. Der evalueres på gruppernes udbytte til stuemøder undervejs og justeres herefter.